

CERCETAREA ARHEOLOGICĂ A SATULUI MEDIEVAL BRITANIC

De mai bine de un deceniu, în domeniul arheologiei britanice și-a făcut apariția o problemă considerată a fi de mare importanță, și anume aceea a vechiului sat medieval englez. Mai mult, pentru a se sublinia importanța și pe tărîmul organizatoric, activitatea în această privință cade aproape total¹ în sarcina așa-numitului DMVRG (*The Deserted Medieval Village Research Group*).

Socotim util să prezentăm specialiștilor de la noi, pe scurt, preocupările colegilor din Marea Britanie, în ciuda faptului că am luat cunoștință destul de tîrziu de intențiile și de rezultatele obținute².

Înființat în 1952, DMVRG intrunește arheologi, istorici, geografi, arhitecți, specialiști în istorie economică și alții, interesați în cunoașterea și aprofundarea diferitelor aspecte legate de existența satelor medievale engleze, *dispărute* însă cu timpul. Cu alte cuvinte, atenția DMVRG se îndreaptă exclusiv către ceea ce noi numim *siliștii medievale*. Conducerea curentă a grupului este încredințată celor trei *officers*, și anume: G. C. Dunning (președinte), prof. H. C. Darby de la University College — Londra (vicepreședinte) și J. G. Hurst (secretar), primul și ultimul de la *Inspectorate of Ancient Monuments — Ministry of Works*. Alături de cei menționați mai sus, din grup fac parte 25 de membri (reprezențanți ai universităților engleze și străine, ai diferitelor muzee, ca British Museum, Pitt Rivers Museum — Oxford, National Museum — Copenhaga etc.). *Ex officio* participă la DMVRG și W. F. Grimes, director al Institutului de arheologie, în calitatea de reprezentant al cunoscutului for de specialitate englez care este *The Council for British Archaeology*³.

Direcțiile de acțiune ale DMVRG sînt patru, și anume: 1) săpături; 2) cercetări de teren (*Fieldworks*), la care iau parte și anumiți corespondenți voluntari locali; 3) studii documentare de arhivă și 4) publicații.

¹ Cum se întîmplă și în alte țări din Occident, diferite societăți arheologice neoficiale execută investigații și săpături arheologice. În Anglia, de pildă, putem cita: *Dorset Natural History and Archaeological Society*, *Nottingham Archaeological Society* at *Keighton*, *Sedbergh Archaeological Society* ș.a.

² Documentarea noastră o datorăm bunăvoinței d-lui J. G. Hurst, care ne-a pus la îndemînă rapoartele anuale DMVRG (1953—1961), fapt pentru care îi exprimăm și aici întreaga noastră recunoștință.

³ Informațiile noastre se opresc la anul 1961.

1. Săpăturile se realizează de obicei în cursul lunilor de vară, în iunie—iulie, ceea ce se explică și prin faptul că la ele iau parte mulți studenți aflați în vacanță. Din documentația existentă rezultă că se urmărește chiar o tematică specială, ca : perioada normandă, tipurile de construcții rurale, ceramica medievală, structura economică a satului etc. Obiectivele sînt alese în prealabil din lista anuală întocmită de membrii grupului ⁴, iar cercetarea arheologică propriu-zisă se concentrează în câteva localități. Astfel, printre altele, s-au cercetat arheologic vechile sate engleze de la *Wythemail-Northamptonshire*, datînd din secolul al XIII-lea, *Hangleton-Sussex* (secolele XIII—XIV), iar începînd din 1950 se sapă la *Wharram Percy* (Yorkshire), unde s-au înregistrat importante vestigii din secolele XII—XV ⁵. Alte zeci de săpături se semnalează în diferite regiuni ale insulelor britanice.

2. Cercetările de teren sînt efectuate cu ajutorul specialiștilor în cartografie, precum și cu fotografii aeriene (verticale și oblice) executate, la cerere, de către RAF-ul britanic. Propunerile corespondenților locali sînt analizate de către conducerea DMVRG, care decide operativ. O mare atenție se dă *salvărilor* (*Threatened Sites*), adică acolo unde intervin lucrări sau construcții care afectează vetrele fostelor sate. De exemplu, în 1961, DMVRG s-a pronunțat asupra includerii în lista obiectivelor arheologice a 21 de așezări (comparativ cu 15 în 1960 și 25 în 1959).

3. Cercetarea arhivelor documentare comportă o muncă specializată în diplomația medievală, ca și accesul la *Public Record Office*. Pînă în 1961 numărul satelor medievale ilustrate documentar se apropia de cifra 2 000, repartitia teritorială îmbrăcînd aproape întreaga Anglie. Sarcina întocmirii acestui dificil repertoriu este încredințată profesorului Maurice W. Beresford.

4. Difuzarea rezultatelor se face printr-un raport anual, tras la rotaprint într-un format special (circa 16—20 de pagini, care echivalează cu aproximativ 2 coli editoriale). De asemenea, rezultatele sînt publicate în diverse publicații de specialitate, ca *Archaeological Newsletter*, *Geographical Journal* ș.a. În mod curent au loc și *lecturi* speciale, prezentate în diferite societăți arheologice, geografice, istorice, atît de numeroase în Marea Britanie.

În încheiere se poate afirma că activitatea în acest domeniu al orînduirii feudale, ca metodă și organizare, se prezintă în Anglia sub un aspect interesant, obținîndu-se rezultate remarcabile pe linia cercetării așezărilor rurale dispărute în cursul evului mediu.

N. Constantinescu

⁴ Listele DMVRG cuprind sute de puncte susceptibile de a fi explorate arheologic. Clasificarea se bazează pe anumite criterii, între care se numără și acela al gradului în care obiectivul respectiv este ilustrat documentar-istoric; cf. lucrarea prof. M. W. Beresford, *The Lost Villages of England*, Lutterworth Press, 1954; cf. și M. W. Beresford and J. G. Hurst, *Introduction to a First List of Deserted Village Sites in Berkshire*, extras din „*The Berkshire Archaeological Journal*”, vol. 60 (1962), p. 92—97.

⁵ Săpături conduse în ultimul timp de J. G. Hurst și M. W. Beresford.